

Brüssel, 14. juuni 2024
(OR. en)

10533/24

JAI 916
FREMP 278
AG 116
POLGEN 98
DISINFO 86

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Kuupäev:	14. juuni 2024
Saaja:	Delegatsioonid
Teema:	Nõukogu järeldused vaba, avatud ja informeeritud demokraatliku arutelu tugevdamise ja kaitsmise kohta – Nõukogu järeldused (14. juuni 2024)

Delegatsioonidele edastatakse lisas toodud nõukogu järeldused vaba, avatud ja informeeritud demokraatliku arutelu tugevdamise ja kaitsmise kohta, mille nõukogu (justiits- ja siseküsimused) kiitis heaks oma 14. juunil 2024 toimunud 4031. istungil.

**Nõukogu järeldused vaba, avatud ja informeeritud demokraatliku arutelu
tugevdamise ja kaitsmise kohta**

Preambul

- a) **Tuletades meelde** liikmesriikide kohustust tagada Euroopa Liidu põhiõiguste hartas (edaspidi „harta“) sätestatud õigused ja vabadused ning et need põhiõigused ja -vabadused on universaalsed, jagamatud, üksteisest sõltuvad ja omavahel seotud ning neid kohaldatakse nii internetist väljaspool kui ka internetis;
- b) **kinnitades veel kord** väljendus- ja teabevabaduse õiguse kaitset, mis on tagatud harta artikliga 11, mis kaitseb arvamusevabadust ning õigust saada ja levitada teavet ja ideid ilma avaliku võimu sekkumiseta ja sõltumata riigipiiridest;
- c) **tuletades meelde**, et väljendusvabaduse õiguse kasutamisega kaasnevad kohustused ja vastutus ning et seda õigust ja selle kasutamist saab piirata üksnes kooskõlas harta ja Euroopa inimõiguste konventsiooniga ning kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu ja Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikaga. Liikmesriikidele jääb vabadus võtta vastu või jätta kehtima sätteid, mis on nende õiguste kaitse taseme osas soodsamad, tuginedes näiteks väljendusvabadust, eelkõige ajakirjandusvabadust ja väljendusvabadust muudes meediakanalites, käsitlevatele põhiseaduslikele normidele;
- d) **tuletades meelde** Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. märtsi 2010. aasta direktiivi 2010/13/EL audiovisuaalmeedia teenuste osutamist käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide koordineerimise kohta, mida on muudetud direktiiviga (EL) 2018/1808 (audiovisuaalmeedia teenuste direktiiv),¹ millega edendatakse meediapädevust, eelkõige nõudes liikmesriikidelt, et nad tagaksid, et nende jurisdiktsiooni alla kuuluvad videojagamispplatvormid näeksid vajaduse korral ette tõhusad meediapädevuse meetmed ja vahendid;

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/1808, millega muudetakse direktiivi 2010/13/EL audiovisuaalmeedia teenuste osutamist käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide koordineerimise kohta (audiovisuaalmeedia teenuste direktiiv), et võtta arvesse muutuvat turuolukorda (ELT L 303, 28.11.2018).

- e) **tuletades meelde** Euroopa meediavabaduse määrust,² mille eesmärk on toetada ja tugevdada demokraatlikku diskursust ning meediavabaduse, pluralismi ja sõltumatuse põhimõtteid kogu Euroopa Liidus;
- f) **tuletades meelde** Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. oktoobri 2022. aasta määrust (EL) 2022/2065, mis käsitleb digiteenuste ühtset turgu ja millega muudetakse direktiivi 2000/31/EÜ (digiteenuste määrus)³; **rõhutades** eelkõige sätteid, mis käsitlevad väga suurte digiplatvormide ja väga suurte internetipõhiste otsingumootorite pakkujate kohustusi, eriti sisu modereerimist, algoritmiliste protsesside läbipaistvust, riskihindamisi ja riskimaandamisemeetmeid seoses väljendus- ja teabevabadusega seotud süsteemsete riskidega, tegelikku või prognoositavat negatiivset mõju demokraatlikele protsessidele ja ebaseadusliku sisu, näiteks ebaseadusliku vaenukõne levitamist;
- g) **tuletades meelde** ELi määrust⁴ poliitreklaami läbipaistvuse kohta ja **rõhutades**, et poliitreklaam võib olla väärinfo kandja või teabega manipuleerimine, eriti kui reklaamis ei avalikustata selle poliitilist laadi ja seda, millele see on suunatud;
- h) **tuletades meelde**, et ebaseadusliku internetis leviva vaenukõne vastu võitlemine nõuab põhiõiguste hoolikat hindamist, eelkõige seoses inimväärikusega (harta artikkel 1), õigusega era- ja perekonnaelu austamisele (harta artikkel 7), õigusega väljendus- ja teabevabadusele (harta artikkel 11), õigusega mittediskrimineerimisele (harta artikkel 21) ning seaduslikkuse ja proportsionaalsuse põhimõttega (harta artikkel 49);
- i) **tuletades meelde** nõukogu 28. novembri 2008. aasta raamotsust 2008/913/JSK teatud rassismi ja ksenofoobia vormide ja ilmingute vastu võitlemise kohta kriminaalõiguse vahenditega⁵;
- j) **tuletades meelde** nõukogu 2022. aasta järeldusi rassismi ja antisemitismi vastase võitluse kohta, nõukogu 2023. aasta järeldusi kodanikuühiskonna tegutsemisruumi rolli kohta põhiõiguste kaitsmisel ja edendamisel ELis ning nõukogu 2023. aasta järeldusi, milles käsitletakse digivõimestamist, et kaitsta ja jõustada põhiõigusi digiajastul;

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1083, millega luuakse siseturul meediateenuste ühine raamistik ja muudetakse direktiivi 2010/13/EL (Euroopa meediavabaduse määrus) (ELT L 1083, 17.4.2024).

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. oktoobri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2065, mis käsitleb digiteenuste ühtset turgu ja millega muudetakse direktiivi 2000/31/EÜ (ELT L 277, 27.10.2022).

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. märtsi 2024. aasta määrus (EL) 2024/900 poliitreklaami läbipaistvuse ja suunamise kohta (ELT L, 2024/900, 20.3.2024).

⁵ Nõukogu 28. novembri 2008. aasta raamotsus 2008/913/JSK teatud rassismi ja ksenofoobia vormide ja ilmingute vastu võitlemise kohta kriminaalõiguse vahenditega (ELT L 328, 6.12.2008).

- k) **tervitades** 26. jaanuari 2022. aasta deklaratsiooni digiõiguste ja -põhimõtete kohta digikümneks ning **tuletades meelde** komisjoni 3. detsembri 2020. aasta teatist Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele Euroopa demokraatia tegevuskava kohta⁶;
- l) **tervitades** Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti (edaspidi „põhiõiguste amet“) tööd, sealhulgas selle 22. septembri 2021. aasta aruannet kodanikuühiskonna tegutsemisruumi kaitsmise kohta ELis ja selle iga-aastaseid asjakohastatud versioone ning põhiõiguste ameti 29. novembri 2023. aasta aruannet veebisisu modereerimise ja vaenukõne avastamise praeguste probleemide kohta;

Vaba, avatud ja informeeritud demokraatliku arutelu tugevdamine ja kaitsmine

Euroopa Liidu Nõukogu:

1. **tuletab meelde**, et liit rajaneb sellistel liikmesriikide ühistel väärtustel nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine, sealhulgas vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamine⁷; **rõhutab**, et õigus väljendus- ja teabevabadusele on demokraatliku ja pluralistliku ühiskonna üks põhialuseid;
2. **toonitab** kodanike määravat rolli Euroopa demokraatias ning vajadust tagada ühiskond, mida iseloomustab pluralism, sallivus, mittediskrimineerimine, kaasatus ja vastastikune austus nii internetis kui ka väljaspool seda, eelkõige edendades mõistmise kultuuri ja takistades vandenõuteooriate ning üksikisikute ja rühmade stereotüüpsete ja väärte negatiivsete käsituste kasutamist, näiteks nende soo alusel, tegeliku või tajutava etniliste või usuliste rühmadega seotuse tõttu või mis tahes muul alusel;
3. **taunib** naiste ja vähemuste hulka kuuluvate isikute vastu suunatud vihkamisest tulenevate vahejuhtumite hiljutist murettekitavat sagenemist ning **tuletab meelde** Euroopa Ülemkogu 15. detsembri 2023. aasta järeldusi, milles mõistetakse kõige karmimalt hukka kõik antisemitismi ja vaenu, sallimatuse, rassismi ja ksenofoobia vormid, sealhulgas moslemivastane vaen⁸;

⁶ COM(2020) 790 final.

⁷ Euroopa Liidu lepingu artikkel 2.

⁸ Euroopa Ülemkogu 15. detsembri 2023. aasta järeldused, punkt 33.

4. **märgib murega**, et laialdaselt on levimas väärinfo ja eelkõige internetis leiduv väärinfo, põhjustades märkimisväärse ohu, et väheneb usaldus institutsioonide ja meedia vastu,⁹ kahjustades kõigi õigust pääseda juurde usaldusväärsele ja pluralistlikule teabele ja võimet teha teadlikke otsuseid, seades kahtluse alla demokraatlikud protsessid ja aidates kaasa sotsiaalsele polariseerumisele;
5. **rõhutab** tungivat vajadust tegutseda, sest vaenu ja polariseerumise hävitav mõju¹⁰ seab kahtluse alla demokraatlike väärtuste, põhiõiguste ja -vabaduste, õigusriigi põhimõtte ja sotsiaalse ühtekuuluvuse alused¹¹. Selline hävitav mõju võib viia vägivalla ja diskrimineerimise õhutamiseni ning kujutada endast tõsist ohtu mitte ainult üksikisiku tasandil, vaid ka laiemale sotsiaalsele raamistikule, institutsioonide õiguspärasusele ja avalikule korrale; **tunnistab** vaenu ja polariseerumise negatiivse mõjuga tegelemise keerukust ning **rõhutab**, et sotsiaalsete lõhede ületamiseks on vaja põhjalikke meetmeid, arvestades seejuures erinevate vaatenurkadega;
6. **rõhutab**, et meetmete puhul tuleks järgida kogu ühiskonda hõlmavat lähenemisviisi, pöörates erilist tähelepanu haridusele, veebialasele meediapädevusele ja teadlikkuse tõstmisele, et võidelda vaenu ja polariseerumise hävitava mõjuga;
7. **tuletab meelde**, et demokraatia ei saa jõudsalt areneda ilma väljendusvabaduseta, mis võimaldab üksikisikutel, ajakirjanikel, teadlastel, kunstnikel, kodanikuühiskonna organisatsioonidel, inimõiguste kaitsjatel ja teistel oma seisukohti takistamatult väljendada, võttes samal ajal arvesse inimeste põhiõigust saada erapooletut teavet ning järgides põhiõigust kaitsta oma mainet, isikuandmeid ja eraelu puutumatust; **rõhutab**, et esmane vastutus väljendusvabaduse ja pluralismi kaitsmise eest lasub liikmesriikide pädevatel asutustel;
8. **toonitab**, kui oluline on, et ametiisikutele kehtiks nende avalike ülesannete täitmisel kõrged kutsestandardid,¹² et suurendada üldsuse usaldust nende institutsioonilise süsteemi vastu ja toetada seda;
9. **tunnistab** kodanikuühiskonna organisatsioonide ja kohalike kogukondade olulist rolli dialoogi ja läbipaistvuse edendamisel, institutsiooniliste protsesside selgitamisel ning vaenu ja polariseerumise hävitava mõju vastu võitlemisel;

⁹ Vt näiteks Maailma Majandusfoorumi 2024. aasta aruanne üleilmsete ohtude kohta, lk 17, 18 ja 98, milles toonitatakse sellise mõju ilmnenemise ohtu.

¹⁰ Diskrimineerimine ja rassism on vaenust ja polariseerumisest tulenevad kahjulikud tagajärjed.

¹¹ Vt näiteks JOIN (2023) 51.

¹² Nt käitumisjuhendid jne.

10. **tunnistab**, et ajakirjanikel ning vabal, sõltumatul ja pluralistlikul meedial on oluline roll avaliku arutelu hõlbustamisel ning teabe, arvamuste ja ideede edastamisel ja vastuvõtmisel;
11. **rõhutab** võimalusi, mida pakub digikeskkond, mis võimaldab üksikisikutele juurdepääsu mitmekesisele ja dünaamilisele väljendus- ja teaberuumile, aga ka sellega seotud riske ja probleeme, mida tuleb leevendada veebisisu tõhusa modereerimisega, austades samas väljendus- ja teabevabadust;
12. **väljendab** valmisolekut jätkata tööd vaenukõne ja vaenukuritegude vastases võitluses ELi tasandil;

Euroopa Liidu Nõukogu kutsub liikmesriike üles:

13. **edendama** põhjalikke teadlikkuse suurendamise kampaaniaid, ennetusmeetmeid ja haridusalgatusi, et anda inimestele kodanikupädevus, kriitilise mõtlemise oskused, meediapädevus ja võime ära tunda usaldusväärset teavet; **soodustama** meediapädevuse ja kriitilise mõtlemise oskuste ning kodanikupädevuse arendamist hariduses;
14. **soodustama**, kui see on asjakohane, kesksete platvormide või ressursside loomist õppematerjalide, töövahendite ja suuniste jaoks, mida saab kasutada Euroopa digitaalmeedia vaatluskeskuse loodud meediapädevuse programmide väljatöötamiseks ja rakendamiseks¹³. Need programmid võiksid hõlmata stereotüüpide vastu võitlemise viise ning edendada mitmekesisuse ja kaasatuse mõistmist ühiskonnas, et soodustada keskkonda, kus kõik arvamused saab kuuldavaks teha;
15. **eraldama** asjakohasel juhul rahalisi vahendeid projektidele ja algatustele, millega edendatakse kaasavat avalikku arutelu, kriitilist mõtlemist, faktikontrolli, meediapädevust ning demokraatia ja põhiõiguste alast haridust;
16. **stimuleerima** vaenu ja polariseerumise dünaamika mõistmist, **jälgima** edusamme vaenu ja polariseerumise kahjuliku mõju leevendamisel ning **kohandama** vastavalt poliitikat ja kommunikatsiooni;
17. **tugevdama** algatusi, mille eesmärk on arendada sotsiaalset ühtekuuluvust ja vähendada sotsiaalset polariseerumist üksikisikute hulgas, olenemata muu hulgas nende soost, sotsiaalsest või etnilisest päritolust, usutunnistusest või veendumustest, puudest, seksuaalsest sättumusest, vanusest, poliitilistest või muudest arvamustest;

¹³ <https://edmo.eu/resources/repositories/mapping-the-media-literacy-sector/>

18. **pühenduma** infomeeritud, lugupidavate ja kaasavate arutelude edendamisele nii tegelikus elus kui ka internetis, et töötada vaenu ja polariseerivate narratiivide hävitava mõju vastu; **töötama välja** ja **rakendama** sihipäraseid ennetus- või teadlikkuse suurendamise meetmeid vaenu ja polariseerumise hävitava mõju kohta, rõhutades erinevate vaadete, huvide tasakaalustamise ja konstruktiivse dialoogi edendamise tähtsust; **tegema** asjakohastel juhtudel koostööd kohalike kogukondade, kodanikuühiskonna organisatsioonide, meedias osalejate ja tehnoloogiatoöstusega, et tagada kampaania vastavus kontekstile ja juurdepääsetavus;
19. **toetada** kogukonna loomise programme ja kultuuridevahelisi algatusi, mis hõlbustavad dialoogi, mõistmist, koostööd ja sotsiaalset ühtekuuluvust erinevate tegelike või tajutavate rühmade vahel;
20. **kavandama, rakendama** ja **edendama** kodanike osalemist ja arutelusid, et tegeleda viha ja polariseerumisega ja nende hävitava mõjuga demokraatiale ning **toetama** turvalise ja soodsa kodanikuühiskonna tegutsemisruumi edendamist ning üksikisikute ja kodanikuühiskonna organisatsioonide osalemist arutelu- ja osalusprotsessides nii kohalikul kui ka riigi tasandil;
21. **toetama** ja **võimestama** kodanikuühiskonna organisatsioone rahastamise ja koostööalgatuste kaudu, tunnustades nende kesket rolli vaenu ja polariseerumise hävitava mõju vastu võitlemisel nii internetis kui ka väljaspool seda; **tagama** koostöö paljude erinevate kodanikuühiskonna organisatsioonidega eesmärgiga edendada kaasatust ja kajastada ühiskonna mitmekesisust¹⁴;
22. **edendama** riiklike inimõiguste kaitse asutuste ja võrdõiguslikkust edendavate riiklike asutuste rolli vaba ja informeeritud demokraatliku arutelu soodustamisel, jälgides põhiõiguste järgimist riigi tasandil, viies riigi tasandil läbi uuringuid põhiõigustega seotud teemadel või täites muid nende pädevusse kuuluda võivaid lisaülesandeid, nagu õiguste rikkumise ohvrite toetamine ja võimestamine;
23. **soodustama** vaba, sõltumatut ja pluralistlikku meediat, võttes sobivaid meetmeid meedia mitmekesisuse ja esindatuse edendamiseks. See võiks hõlmata pluralistlike, sõltumatute ja mitmekesiste meediaväljaannete toetamist, kõigile ühiskonnarühmadele võrdse teabele juurdepääsu tagamist, ajakirjanike ja nende allikate kaitsmist, asjakohaste meetmete võtmist, et tagada vaba juurdepääs eri allikatele ja vaadetele, või meedia innovatsiooni toetamist;

¹⁴ Kogu tekstis käsitatakse seda kooskõlas harta artikliga 21, st arvestades sugu, rassi, nahavärvust, etnilist või sotsiaalset päritolu, geneetilisi omadusi, keelt, usutunnistust või veendumusi, poliitilisi või muid arvamusi, rahvusvähemusse kuulumist, varalist seisundit, sünnipära, puuet, vanust või seksuaalset sättumust.

24. **tugevdama** asjaomaste riiklike reguleerivate ja õiguskaitseasutuste suutlikkust ja nende tegevuse koordineerimist, et kooskõlas kohaldatava õigusega jälgida diskrimineerimist, rassismi või vaenu õhutavat ebaseaduslikku sisu ja sellega tegeleda, kooskõlas ajakirjandusvabaduse ja väljendusvabaduse aluspõhimõtetega; **andma** nendele asutustele vahendid ja mehhanismid, mis on vajalikud, et toetada õigusasutusi diskrimineerimist, rassismi või vaenu õhutavat ebaseaduslikku sisu levitavate isikute või üksuste uurimisel ja vajaduse korral meetmete võtmisel kooskõlas kohaldatava õigusega, kaitstes samal ajal põhivabadusi ning seaduslikkuse, vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhimõtteid;
25. **looma** kooskõlas digiteenuste määrusega vajalikud kanalid riigi pädevate asutuste ja digiteenuste koordinaatori vahel, et oleks võimalik edastada digiteenuste määruse täitmise tagamise seisukohast asjakohast teavet;
26. **innustama** eraldama sobival viisil vahendeid teadusprojektidele, mille eesmärk on mõista diskrimineerimist või vaenu õhutava väärinfo levitamise dünaamikat; **innustama** koostöö tegemist teadlaste, faktikontrollijate, kodanikuühiskonna organisatsioonide, tehnoloogiaekspertide ja meediaspetsialistide seas, et töötada välja uuenduslikud lahendused, varajase avastamise mehhanismid ja muud vahendid, nagu 2022. aasta desinformatsioonivastane tegevusjuhend;
27. **lõimima** poliitika kujundamisse lähenemisviisid internetis juurdunud vaenu ja polariseerumise konkreetse kahjuliku mõju vastu töötamiseks, püüdes mõista nende aluseks olevat dünaamikat; **kohandama** poliitikameetmeid ja kommunikatsiooni, et tegeleda nende küsimustega tulemuslikult, kaitstes samas väljendus- ja teabevabadust;
28. **edendama** koolitamist seoses õiguskaitseasutuste ja muude pädevate asutustega, et tagada digiplatvormidel oleva sisu ulatuslik vaadeldavus, tuvastamine, sellest teatamine ja selle eemaldamine üksnes juhul, kui see on seadusega ette nähtud ning kui vastavad meetmed on vajalikud ja proportsionaalsed; **tegema** asjakohasel juhul **koostööd** väga suurte digiplatvormidega, et töötada välja veebisisu modereerimise IT-vahendid, et aidata neil asutustel veebisisu jälgida ja analüüsida, olles põhjalikult kontrollinud, mil määral on vahendid eesmärgipärased ja ei kahjusta ei põhiõigusi ega -vabadusi;

Euroopa Liidu Nõukogu:

29. **tuletades meelde** komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 6. detsembri 2023. aasta ühisteatist „Vaenule pole kohta: Euroopa seisab ühiselt vastu vihkamisele“,¹⁵ mille eesmärk on suurendada ELi jõupingutusi igasuguse vaenu vastu võitlemiseks, tugevdades meetmeid eri poliitikavaldkondades, keskendudes eelkõige inimeste ja avaliku ruumi kaitsmisele, kaasates ühiskonda tervikuna;
30. **tuletades meelde** komisjoni 12. detsembri 2023. aasta soovitus (EL) 2023/2836 kodanike osalemise kohta,¹⁶ komisjoni 12. detsembri 2023. aasta soovitus (EL) 2023/2829 kaasavate ja probleemikindlate valimisprotsesside kohta,¹⁷ komisjoni 16. septembri 2021. aasta soovitus (EL) 2021/1534 ajakirjanike ja teiste meediatöötajate kaitse, turvalisuse ja võimestamise tagamise kohta Euroopa Liidus,¹⁸ komisjoni 27. aprilli 2022. aasta soovitus 2022/758, milles käsitletakse avalikus elus osalevate ajakirjanike ja inimõiguste kaitsjate kaitsmist ilmselt põhjendamatute või kuritarvituslike hagide eest,¹⁹ ja direktiivi,²⁰ milles käsitletakse avalikus elus osalevate isikute kaitsmist ilmselt põhjendamatute nõuete või kuritarvituslike kohtumenetluste eest;
31. **väljendades heameelt** komisjoni töö üle ja võttes teadmiseks mitmesuguseid strateegiad, mis komisjon on viimastel aastatel välja töötanud, et käsitleda diskrimineerimisega kokku puutuvate isikute konkreetseid olukordi ja probleeme²¹;

¹⁵ JOIN (2023) 51.

¹⁶ Komisjoni 12. detsembri 2023. aasta soovitus (EL) 2023/2836 avaliku poliitika kujundamisse kodanike ja kodanikuühiskonna organisatsioonide kaasamise ja nende sisulise osalemise edendamise kohta (ELT L 2836, 20.12.2023).

¹⁷ Komisjoni 12. detsembri 2023. aasta soovitus (EL) 2023/2829 kaasavate ja probleemikindlate valimisprotsesside kohta liidus ning Euroopa Parlamendi valimiste Euroopa mõõtme ja tõhusa läbiviimise kohta (ELT L 2829, 20.12.2023).

¹⁸ Komisjoni 16. septembri 2021. aasta soovitus (EL) 2021/1534 ajakirjanike ja teiste meediatöötajate kaitse, turvalisuse ja võimestamise tagamise kohta Euroopa Liidus (ELT L 331, 20.9.2021).

¹⁹ Komisjoni 27. aprilli 2022. aasta soovitus (EL) 2022/758, milles käsitletakse avalikus elus osalevate ajakirjanike ja inimõiguste kaitsjate kaitsmist ilmselt põhjendamatute või kuritarvituslike hagide eest (üldsuse osalemise vastased strateegilised hagid) (ELT L 138, 17.5.2022).

²⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. aprilli 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1069, milles käsitletakse avalikus elus osalevate isikute kaitsmist ilmselt põhjendamatute nõuete või kuritarvituslike kohtumenetluste eest (üldsuse osalemise vastane strateegiline hagi) (ELT L 1069, 16.4.2024).

²¹ [ELi rassismivastane tegevuskava 2020–2025](#), [ELi strateegia antisemitismi vastu võitlemiseks ja juudi eluviisi edendamiseks \(2021–2030\)](#) ning [soolise võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025](#), [LGBTIQ-inimeste võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025](#), [puuetega inimeste õiguste strateegia aastateks 2021–2030](#), [romade võrdõiguslikkust, kaasamist ja osalemist käsitlev ELi strateegiline raamistik 2020–2030](#) ja [Euroopa Liidu lapse õiguste strateegia](#).

32. **tunnustades** Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti tehtud olulist tööd kvalitatiivsete ja kvantitatiivsete andmete kogumisel ning **julgustades** ametit tegelema uute probleemidega põhiõiguste, vaenukõne ja veebisisu modereerimise valdkonnas, eelkõige selleks, et mõista ebaseadusliku vaenukõne ja polariseerumise levikuga seotud süsteemsete riskide mõju põhiõigustele;

kutsub komisjoni üles:

33. **võtma järelmeetmeid** seoses Euroopa Komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 6. detsembri 2023. aasta ühisteatisega „Vaenule pole kohta: Euroopa seisab ühiselt vastu vihkamisele“;

34. **andma** nõukogule ülevaate polariseerumise, vaenukõne ja väärinfo hävitava mõju vastu võitlemise valdkonnas tehtud algatuste rakendamise seisust, nagu on sätestatud 6. detsembri 2023. aasta ühisteatistes, tehes samal ajal kindlaks valdkonnad, mis võivad siiski vajada konkreetseid meetmeid või milles võib olla kasu koordineeritud lähenemisviisist;

35. **jätkama** praeguse mitmeaastase finantsraamistiku alusel saadava rahalise toetuse raames piisava ja kättesaadava rahastamise **pakkumist** meediapädevuse ja kodanikupädevuse programmidele, projektidele, millega toetatakse kodanikuühiskonna organisatsioonide suutlikkuse suurendamist, et parandada digioskusi, ning kogukonna juhitud projektidele, mis edendavad dialoogi, koostööd ja mõistmist; **seadma** rahalise toetuse andmisel **esikohale** algatused, mis ühendavad erinevaid rühmi, et tugevdada sotsiaalset ühtekuuluvust ja võidelda lõhestavate jõudude vastu;

36. **suurendama teadlikkust** ühistest Euroopa väärtustest, sealhulgas inimväärikuse austamisest, vabadusest, demokraatiast, võrdsusest, õigusriigi põhimõttest ja inimõiguste, kaasa arvatud vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamisest,²² julgustades üksikisikuid kaasavas avalikus arutelus aktiivselt osalema;

37. **jätkama** kodanikuühiskonna organisatsioonide, meedia ja ajakirjanike ning inimõiguste kaitsjate kaitsmist, toetamist ja mõjuvõimu suurendamist ning julgustama neid tegema üksteisega koostööd, et käsitleda küsimusi, sealhulgas vastuolulisi küsimusi, integreeritud perspektiivist, ja asjakohasel juhul osalema poliitikas ja otsustusprotsessides;

²² Euroopa Liidu lepingu artikkel 2.

38. **edendama** kaasavat ja pluralistlikku avalikku arutelu, et arutada lahendusi ühistele probleemidele, toetades veebis asuvaid ja veebiväliseid keskkondi, kus inimesed saavad mugavalt väljendada oma arvamusi, kaasa arvatud eriarvamusi; **edendama** koostöökanaleid, sealhulgas kodanike paneele, et edendada eri vaatenurkade tasakaalustatumat esindatust laiemas narratiivis;
39. **tagama** digiteenuste määruse rakendamise kontekstis väga suurte digiplatvormide ja väga suurte internetipõhiste otsingumootoritega seotud kohustuste **täitmise**, **tehes** muu hulgas **koostööd** riikide valitsustega, et toetada usaldusväärseid teavitajaid, võimendades kodanikuühiskonna organisatsioonide kaasamist, et teha kindlaks internetis leviva ebaseadusliku vaenukõne eri vormid, et tegeleda internetist lähtuva vaenu ja polariseerumise hävitava mõjuga; **jätkama** koostööd internetis leviva ebaseadusliku vihakõne vastase võitluse 2016. aasta tegevusjuhendile ja 2022. aasta desinformatsioonivastasele tegevusjuhendile allakirjutanutega, et saada nendest tegevusjuhenditest täit kasu vaenukõne ja väärinfo leviku vähendamisel, kasutades meetmeid, mis täielikult toetavad väljendus- ja teabevabadust;
40. **edendama** ELi kiirhoiatussüsteemi kasutamist, et hõlbustada desinformatsioonikampaaniatega seotud teadmiste jagamist, ning koordineerima reageerimist ELi institutsioonide ja liikmesriikide vahel; **soodustama** tõhustatud koordineerimist kiirhoiatussüsteemi ning Euroopa digitaalmeedia vaatluskeskuse ja selle piirkondlike keskuste vahel ning julgustama neid organeid keskenduma vaenuliku sisu ja polariseerumise levikuga seotud väärinfo mõjule.
-